

سرشناسه : علمی، حسینی، ۱۳۲۹-
 عنوان و نام پدیدآور : حسابداری شرکت‌های سهامی (عام - خاص) / مؤلف حسینی علی‌م.
 مشخصات نشر : تهران: ماهیار علم و دانش: مؤسسه انتشارات سری عمران قلم داور، ۱۳۹۴.
 مشخصات فیزیکی : ۴۳۲ ص.: جدول.
 شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۶۷۳۶-۴۱-۹
 وضعیت فهرست‌نویسی : فیا
 موضوع : شرکت‌های سهامی -- حسابداری
 موضوع : شرکت‌های سهامی -- حسابداری -- مسائل، تمرین‌ها و غیره
 رده‌بندی کنگره : ۱۳۹۴ ۵۴۵۷۶۸ ۲۳۸۶۸۱
 رده‌بندی دیویی : ۶۵۷/۹۲
 شماره کتابشناسی ملی : ۴۰۴۲۴۳۵

ناشر: انتشارات ماهیار علم و دانش
 عنوان کتاب: حسابداری شرکت‌های سهامی (عام - خاص)
 مؤلف: حسینی علی‌م
 لیتوگرافی، چاپخانه و صحافی: امین گراف، فرشویه و صالحانی
 نوبت چاپ: اول
 سال چاپ: ۱۳۹۴
 شمارگان: ۱۰۰۰
 قیمت: ۲۷۰۰۰ تومان

"کلیه حقوق چاپ و نشر محفوظ و متعلق به مؤلف است."

انتشارات ماهیار: تهران، میدان هفت تیر، جنب مسجد الجواد، کوچه بهار مستیان
 پلاک ۵۲، واحد ۹ تلفن: ۸۸۳۰۰۴۷۴ - ۸۸۳۱۲۵۲۷

پیشگفتار

خداوند دانا و توانا! سپاس می گویم که دگر بار به اینجانب توفیق و مجال نگارش کتابی دیگر داد تا بتوانم با در آمیختن دستگاه های حرفه ای و تجارب سالیان متمادی در امور اجرایی شرکت های سهامی و تدریس و آموزش در دانشگاه ها و موسسات آموزش عالی، اثری را که در پیش روی شماست به وجود آورم.

این کتاب متناسب با محضر آموزش در حسابداری شرکت های سهامی و در چارچوب مصوب شورای عالی برنامه ریزی وزارت علوم، فناوری و تحقیقات برای دانشجویان دوره های کاردانی و کارشناسی رشته های حسابداری و مالی، بازرگانی، اقتصاد، مدیریت جهت تدریس در دانشگاه های دولتی، آزاد اسلامی، جامع علمی - کاربردی، پیام نور و سایر موسسات آموزش عالی تهیه شده است.

از آن جایی که ثبت حسابداری بخشی از رسیدن های مالی در شرکت های سهامی ضرورت دانستن و تسلط بر قانون تجارت و استاندارد های حسابداری مرتبط با آن را ایجاب می کند، لذا محور اصلی مطالب این کتاب، بر قانون تجارت و استاندارد های حسابداری ایران، استوار گردیده است. تا در عمل، فرا گیرندگان را به رعایت و اجرای آن ها ملزم نماید.

ساختار این کتاب متشکل از ۹ فصل است که در تمامی آن، سعی شده با رایج و حل مثال های متعدد و تشریح آن ها، درک مبانی تئوریک مطرح شده برای علاقه مندان به فراگیری این مباحث را آسان تر گرداند. به طوری که در فصل اول کتاب، شناخت و ماهیت و ویژگی های شرکت های سهامی عام و خاص و فصل دوم ساختار و ارکان شرکت های سهامی را مورد مطالعه قرار می دهد. مبحث سهام و انواع آن و نحوه ثبت های حسابداری آن ها در فصل سوم و بحث سرمایه و انواع آن و روش های افزایش و کاهش سرمایه در شرکت های سهامی در فصل چهارم مورد بررسی قرار داده شده است. فصل پنجم به دلیل اهمیت صورت های مالی در شرکت های سهامی به گروه حقوق صاحبان سهام، صورت سود و زیان، صورت سود و زیان جامع اختصاص داده شده و روش های توزیع سود سهام، تجزیه سهام در این بخش آمده است. در فصل ششم سهام خزانة و نحوه حسابداری آن با استفاده از روش های بهای تمام شده و ارزش اسمی و ابطال سهم خزانة مطرح و موضوع حسابداری اوراق بهادار از جمله حسابداری اوراق قرضه و حسابداری اوراق مشارکت از دیدگاه سرمایه گذار (خریدار یا وام دهنده) و سرمایه پذیر (فروشنده، وام گیرنده و یا ناشر اوراق) در فصل هفتم مورد بررسی قرار داده شده است. فصل هشتم ترکیب تجاری و سرمایه گذاری در سهام سایر شرکت ها و روش های ارزیابی سرمایه گذاری های کوتاه مدت سریع المعامله

و غیر آن و سرمایه گذاری بلند مدت و نحوه حسابداری هر یک از آن ها مطرح می شود و در نهایت فصل نهم موضوع انحلال، تصفیه، ورشکستگی شرکت های سهامی و راه های جلوگیری و نحوه حسابداری آن ها را تشریح می کند.

نهایت این که، نگارنده بر این باور است که هیچ اثری خالی از نقص، نقاط ضعف، و اشکال نیست. لذا پیشنهادات، تذکرات، انتقادات و راهنمایی های اساتید، صاحب نظران، دانشجویان و حسابداران حرفه ای شاغل در شرکت های سهامی می تواند راه گشایی برای رفع اشکالات و ایرادات احتمالی چاپ های بعدی این مجموعه باشد.

در خاتمه جای دارد از دوست عزیزم جناب آقای دکتر هادی رئیس زاده که زحمت تنظیم صفحات کتاب را تقبل نمودند و وقت گرانبهای خود را مصروف این کار کردند، سپاسگزاری کنم. از همسر عزیزم و فرزندانم هم به خاطر بردباری و متانتی که در طول نگارش این کتاب از خود نشان دادند، از صمیم قلب قدردانی می نمایم.

حسین علیمی

فهرست مطالب

فصل اول: تعریف و تشکیل شرکت سهامی

۱۳	شرکت در قلمرو حقوق
۱۴	ماهیت حقوقی شرکت
۱۶	اقسام و آثار شخصیت حقوقی
۱۷	وجه افتراق شرکت های حقوقی و تجاری
۱۸	شرکت های تجاری
۱۹	شرکت سهامی
۲۰	ویژگی های شرکت سهامی
۲۱	منشودها و مزایای شرکت سهامی
۲۴	تأسیس شرکت سهامی
۲۵	شرکت سهامی عام
۳۶	شرکت سهامی خاص
۳۸	وجه افتراق شرکت های سهامی عام و خاص
۳۹	ثبث های حسابداری تشکیل شرکت سهامی
۴۶	حسابداری عملیات مربوط به تعهد صاحبان سهام
۵۱	سوالات و مسایل

فصل دوم: ساختار سازمانی و ارکان اصلی در شرکت های سهامی

۵۹	مقدمه
۶۰	ارکان اصلی شرکت های سهامی
۶۰	صاحبان سهام یا سهامداران
۶۰	مجامع عمومی صاحبان سهام
۶۳	هیأت مدیره و مدیر عامل
۶۵	بازرس یا بازرسان
۶۸	سوالات

فصل سوم: سهام، ویژگی ها و انواع آن و حسابداری صدور سهام

۷۱	مقدمه
۷۱	تعریف سهام
۷۱	مشخصات سهام
۷۲	شرایط و مقررات لازم برای انتشار سهام
۷۲	ویژگی های سهام

۷۳.....	حقوق خاص (ویژه) سهام
۷۸.....	دفتر ثبت سهام
۷۹.....	ارزش اسمی سهام
۸۰.....	انواع سهام
۸۰.....	سهام عادی
۸۲.....	سهام ممتاز
۸۳.....	ویژگی ها و خصوصیات سهام ممتاز
۸۴.....	حسابداری انواع سهام ممتاز
۸۴.....	سهام ممتاز با سود انباشتنی (قابل انباشت)
۸۵.....	سهام ممتاز بدون سود انباشتنی (غیر قابل انباشت)
۸۷.....	سهام ممتاز قابل مشارکت در سود مازاد (اضافی)
۹۲.....	سهام ممتاز قابل تبدیل
۹۴.....	تشریفات لازم برای مطالبه مبلغ پرداخت نشده سهام
۹۶.....	حسابداری مطالبه مبلغ پرداخت نشده سهام
۹۷.....	ثبت حسابداری خودداری سهام داران از پرداخت تعهدات
۱۰۳.....	حسابداری صدور سهام با صرف
۱۰۴.....	حسابداری هزینه های انتشار سهام
۱۰۷.....	حسابداری صدور سهام با کسر
۱۰۸.....	حسابداری صدور سهام در قبال دارایی های غیر نقدی
۱۰۹.....	حسابداری صدور سهام بدون ارزش اسمی
۱۱۱.....	سهام موسس یا انتفاعی
۱۱۲.....	روش های تعیین ارزش سهام
۱۱۴.....	پاره سهم
۱۱۷.....	سوالات و مسایل

فصل چهارم: سرمایه، تغییرات و انواع آن، گواهی نامه حق تقدم خرید سهام و نحوه حسابداری آن.

۱۲۵.....	تعریف سرمایه
۱۲۵.....	انواع سرمایه
۱۲۷.....	ساختار سرمایه
۱۳۰.....	تغییرات سرمایه
۱۳۰.....	افزایش سرمایه
۱۳۲.....	روش های افزایش سرمایه و نحوه حسابداری آن
۱۳۴.....	روش های تادیه ارزش اسمی سهام (افزایش سرمایه) و نحوه حسابداری آن
۱۳۸.....	کاهش سرمایه

۱۳۹.....	کاهش اجباری سرمایه و نحوه حسابداری آن
۱۴۶.....	کاهش اختیاری سرمایه و نحوه حسابداری آن
۱۴۷.....	حق تقدم خرید سهام
۱۴۸.....	ویژگی های گواهی نامه حق تقدم خرید سهام
۱۴۸.....	شرایط خرید سهام جدید توسط صاحبان سهام
۱۵۰.....	نحوه محاسبه ارزش حق تقدم خرید سهام
۱۵۵.....	گواهی نامه اختیار خرید سهام
۱۶۱.....	تفاوت گواهی نامه حق تقدم خرید سهام با گواهی نامه اختیار خرید سهام
۱۶۱.....	سلب حق تقدم خرید سهام
۱۶۲.....	سوالات و مسایل

مباحث پنجم: حقوق صاحبان سهام، سود (زیان) انباشته، انواع سود سهام.

۱. روش ها و سیاست های تقسیم سود و توزیع آن

۱۶۹.....	حقوق صاحبان سهام
۱۷۱.....	سود (زیان) انباشته
۱۷۵.....	صورت حساب سود و زیان
۱۷۷.....	صورت سود و زیان جامع
۱۸۰.....	انواع سیاست های تقسیم سود
۱۸۱.....	روش های توزیع سود سهام
۱۸۲.....	سود سهام نقدی
۱۸۳.....	سود سهام غیر نقدی (جنسی)
۱۸۶.....	سود تصفیه
۱۸۸.....	سهام جایزه (سود سهمی)
۱۹۲.....	تجزیه سهام
۱۹۳.....	مقایسه سهام جایزه و تجزیه سهام (وجه افتراق و تشابه)
۱۹۴.....	سوالات و مسایل

فصل ششم: سهام خزانه و نحوه حسابداری آن

۲۰۱.....	سهام خزانه
۲۰۳.....	حسابداری خرید و فروش سهام خزانه
۲۰۳.....	روش بهای تمام شده خرید سهام خزانه
۲۰۷.....	روش بهای تمام شده فروش سهام خزانه
۲۲۰.....	روش ارزش اسمی خرید سهام خزانه
۲۳۲.....	روش ارزش اسمی فروش سهام خزانه

۲۴۲.....	ابطال سهام خزانه
۲۴۵.....	سوالات و مسایل

فصل هفتم: اوراق قرضه، اوراق مشارکت و نحوه حسابداری آن

۲۵۳.....	اوراق قرضه
۲۶۱.....	انواع اوراق قرضه
۲۶۱.....	اوراق قرضه با نام و بی نام
۲۶۲.....	اوراق قرضه وثیقه دار و بی وثیقه
۲۶۲.....	اوراق قرضه قابل تعویض
۲۶۴.....	اوراق قرضه قابل تبدیل
۲۶۷.....	اوراق قرضه نوحی یا اقساطی (ترتیبی)
۲۶۷.....	اوراق قرضه قابل بازخرید
۲۶۸.....	حسابداری اوراق قرضه پرداختی
۲۷۱.....	انتشار اوراق قرضه پرداختی با کسب
۲۷۲.....	تخصیص کسر اوراق قرضه پرداختی به روش خط مستقیم
۲۷۴.....	تخصیص کسر اوراق قرضه پرداختی به روش بهره موثر
۲۷۸.....	انتشار اوراق قرضه پرداختی با صرف
۲۷۹.....	تخصیص صرف اوراق قرضه پرداختی به روش خط مستقیم
۲۸۲.....	تخصیص صرف اوراق قرضه پرداختی به روش بهره موثر
۲۸۵.....	باز پرداخت اوراق قرضه پرداختی
۲۸۶.....	حسابداری باز پرداخت اوراق قرضه در سر رسید
۲۸۸.....	حسابداری بازخرید اوراق قرضه قبل از سر رسید
۲۸۹.....	باز خرید اوراق قرضه به قیمتی بیش از ارزش اسمی
۲۹۲.....	باز خرید اوراق قرضه به قیمتی کمتر از ارزش اسمی
۲۹۶.....	اوراق مشارکت و حسابداری آن
۲۹۶.....	مقدمه
۲۹۶.....	قانون نحوه انتشار اوراق مشارکت و آیین نامه اجرایی آن
۲۹۸.....	تعریف اوراق مشارکت
۲۹۸.....	مشخصات و خصوصیات اوراق مشارکت
۲۹۹.....	ضوابط و شرایط انتشار و عرضه عمومی اوراق مشارکت
۳۰۱.....	محدودیت های مقرر جهت انتشار اوراق مشارکت
۳۰۲.....	سایر موارد در خصوص اوراق مشارکت
۳۰۳.....	حسابداری اوراق مشارکت
۳۰۴.....	خرید اولیه اوراق مشارکت

۳۰۴	خرید ثانویه اوراق مشارکت
۳۰۶	واگذاری و فروش اوراق مشارکت
۳۱۰	حسابداری ناشر اوراق مشارکت
۳۱۱	حسابداری اوراق مشارکت در موسسات انتفاعی
۳۱۱	آورده ناشر اوراق مشارکت برای طرح
۳۱۲	آورده دارندگان اوراق مشارکت برای طرح
۳۱۲	نحوه ثبت حسابداری عملیات مربوط به انتشار اوراق مشارکت
۳۱۲	مخارج اقدامات قبل از انتشار اوراق مشارکت
۳۱۳	هزینه های مربوط به صدور و انتشار اوراق مشارکت
۳۱۴	فروش اوراق مشارکت و دریافت وجوه آن
۳۱۵	پرداخت سود علی الحساب در سررسید های تعیین شده
۳۱۷	پرداخت و باز خرید اصل مبلغ اوراق مشارکت در سر رسید تعیین شده
۳۱۸	نحوه ارایه اوراق مشارکت در ترازنامه
۳۱۹	نحوه ارایه طرح موضوع اوراق مشارکت در ترازنامه
۳۲۰	سوالات و مسایل

فصل هشتم ترکیب تجاری و سرمایه گذاری در سهام سایر شرکت ها

۳۲۹	ترکیب تجاری
۳۳۱	شکل های حقوقی ترکیب تجاری
۳۳۱	تحصیل (خرید - تملک)
۳۳۱	ادغام یک طرفه (جذب - ادغام)
۳۳۳	ادغام دو طرفه (تلفیق)
۳۳۴	حسابداری ترکیب تجاری
۳۳۵	بهای تمام شده ترکیب تجاری
۳۳۸	هزینه های مرتبط با بهای تمام شده ترکیب تجاری
۳۳۸	اوراق بهادار صادره توسط واحد تجاری تحصیل کننده
۳۳۹	گزارشگری و حسابداری ترکیب تجاری در واحد تحصیل کننده
۳۴۶	سرمایه گذاری در سهام سایر شرکت ها
۳۴۷	انواع سرمایه گذاری ها
۳۴۷	تقسیم بندی سرمایه گذاری ها بر اساس در صد سرمایه در شرکت های سرمایه پذیر
۳۴۸	طبقه بندی سرمایه گذاری ها در سهام سایر شرکت ها
۳۴۸	سرمایه گذاری ها بر اساس مدت نگهداری آن
۳۴۹	سرمایه گذاری ها بر اساس قابلیت مبادله آن
۳۵۰	سرمایه گذاری های سریع معامله در بازار
۳۵۱	سایر سرمایه گذاری ها
۳۵۱	بهای تمام شده سرمایه گذاری ها

۳۵۱	حسابداری سرمایه گذاری ها در سهام سایر شرکت ها
۳۵۸	روش های اندازه گیری سرمایه گذاری در سهام سایر شرکت ها و نحوه عمل حسابداری آن
۳۵۸	روش اندازه گیری سرمایه گذاری های سریع معامله در بازار
۳۵۸	روش خالص ارزش فروش
۳۶۳	روش اندازه گیری سایر سرمایه گذاری های جاری (غیر از سریع معامله در بازار)
۳۶۴	نحوه عمل حسابداری سایر سرمایه گذاری های جاری (غیر از سریع معامله در بازار)
۳۶۸	روش های اندازه گیری سرمایه گذاری های غیر جاری (بلند مدت)
۳۶۸	بهای تمام شده پس از کسر هر گونه کاهش ارزش انباشته
۳۶۸	مبلغ تجدید ارزیابی به عنوان یک نحوه عمل مجاز جایگزین
۳۷۵	حسابداری سرمایه گذاری ها به روش ارزش ویژه
۳۸۰	سوالات و مسایل

فصل نهم ، انحلال ، تصفیه و ورشکستگی شرکت های سهامی و راه های جلوگیری آن

۳۸۹	مقدمه
۳۸۹	انحلال شرکت سهامی
۳۹۳	تصفیه شرکت سهامی
۳۹۴	ورشکستگی شرکت سهامی
۳۹۵	قرارداد ارفاقی
۳۹۵	صورت حساب دارایی و بدهی
۳۹۶	طبقه بندی دارایی و بدهی شرکت های سهامی در انحلال تصفیه
۴۰۲	مقررات موضوعه و نکات قانونی پرداخت دیون به طلبکاران
۴۰۴	حسابداری تصفیه و نحوه ثبت آن
۴۰۹	اعلام ختم تصفیه به مرجع ثبت شرکت ها
۴۱۰	راه حل های جلوگیری از انحلال و تصفیه شرکت های سهامی
۴۱۰	از طریق مذاکره ، توافق و سازش با بستانکاران
۴۱۰	استمهال پرداخت بدهی
۴۱۱	واگذاری مدیریت و اداره شرکت به بستانکاران
۴۱۱	انعقاد قرارداد ارفاقی
۴۱۲	از طریق اصلاح، تغییر و تجدید ساختار سازمان
۴۱۳	تجدید سازمان
۴۱۳	شبه تجدید سازمان
۴۱۴	مراحل ثبت عملیات حسابداری شبه تجدید سازمان
۴۱۹	سوالات و مسایل

ضمایم

۴۲۶	جدول ارزش آتی پول (یک ریال)
۴۳۰	جدول ارزش فعلی پول (یک ریال)